

این فرصت بی سابقه را از دست ندهیم

کوروش احمدی

دیپلمات‌پیشین

مشهور است که جمهوری اسلامی هیچ فرصتی را برای ازدست‌دادن فرصتی از دست نمی‌دهد. فهرست طولیلی از فرصت‌های ازدست‌رفته در این ۴۶ سال را می‌توان برشمرد. با شروع به کار ترامپ در آمریکا فرصت بی‌سابقه‌ای شکل گرفته است که نباید از دست برود. با توجه به شرایط داخلی و منطقه‌ای، ازدست‌رفتن این فرصت کشور را با شرایط دشواری مواجه خواهد کرد. دلایل بی‌سابقه‌بودن فرصت کنونی برای یک توافق جامع به شرح زیر است:

۱- فکر می‌کنم ترامپ بعد از شروع به کار به نحوی که برای اطرافیان و متحدان منطقه‌ای او نیز تعجب‌آور بوده، برخوردی معتدل در قبال ایران داشته است. از قبل هم با توجه به تجربه دور اول او مشخص بود که او خواستار مذاکره با ایران خواهد شد، اما این احتمال هم وجود داشت که این کار را هم‌زمان با شروع «فشار حداکثری» انجام دهد. حتی با وجود اینکه رویه و لحن ترامپ در دو هفته اخیر در قبال دوستانی مانند کانادا، مکزیک، کلمبیا، پاناما، دانمارک و اروپا تند و تهدیدآمیز بوده است، شاهد رویه مشابهی در قبال ایران نیستیم و حتی تندرهای اطراف ترامپ نیز در این مورد با او هماهنگ بوده‌اند. به علاوه، علانسی مانند عدم انتقاد از ایران در شسواری حقوق بشر و قطع کمک مالی به تعدادی از نهادهای مخالف ایران نیز گویاست. این رویه می‌تواند به ایجاد جو مناسب کمک کند.

۲- نزدیکی عملکرد ترامپ به آنچه «توازن از راه دور» (offshore balancing) خوانده می‌شود، بیشترین نزدیکی را با ترجیحات ایران برای منطقه دارد. او اگرچه تابع هیچ دکترین و راهبرد خاصی نیست و عمدتا نوعی «منطق معاملاتی» بر کردارش حاکم است، اما ظاهرا ترجیح می‌دهد که مداخله‌اش در خاورمیانه از راه دور، بدون جنگ و از طریق تکیه بر دو، سه کشور بزرگ منطقه باشد. این رویه می‌تواند در جهت کاهش اصطکاک بین ایران و آمریکا مؤثر باشد.

۳- ظاهرا ترامپ این بار مایل است بر میراثی که باقی خواهد گذاشت، متمرکز شود و هدف اصلی اش جلوگیری از پیشی‌گرفتن چین بر آمریکا باشد. تقابل با چین در آمریکا نیز یک امر جماعی است و به همین دلیل مارکو روبیو در سنا با اتفاق آرا تأیید شد. روسیه و مسائل تجاری با کشورهای غربی اولویت‌های بعدی ترامپ هستند. برای این منظور، او حل مشکلات فرعی را ضروری می‌داند. این بار اولویت‌های ترامپ با اولویت‌های نتانیاهو متفاوت است و این ممکن است به حل عادلانه مشکلات ایران و آمریکا کمک کند.

۴- فرارگرفتن کاخ سفید و کنگره در دست جمهوری خواهان می‌تواند نقش مهمی در تسهیل یک توافق جامع بین ایران و آمریکا داشته باشد. چراکه اولاً به طور کلی جریان‌های تندرو راحت‌تر می‌توانند وارد توافقات دشوار شوند. ثانیاً دموکرات‌ها در آمریکا مشوق جمهوری‌خواهان برای توافق خواهند بود. در حالی که در ۱۳۹۴ جمهوری‌خواهان کنگره که اکثریت را داشتند، مخالف برجام و مقوم مخالفت اسرائیل و عربستان بودند. ثالثاً این بار امثال اسرائیل و عربستان نخواهند توانست با تکیه بر دموکرات‌ها علیه رئیس‌جمهور اقدام کنند. رابعاً تضمین یک توافق احتمالی که برای ایران مهم است، این بار می‌تواند از طریق تصویب یک توافق جامع الزام‌آور در کنگره حاصل شود.

۵- ایجاد شرایط جدیدی در خاورمیانه طی ۱۷ ماه گذشته می‌تواند تسهیل‌کننده کار بین ایران و آمریکا برای لیل به توافق جامع باشد. سقوط دولت اسد در سوریه و ادعای غربی‌ها درباره تضعیف متحدان منطقه‌ای و امکانات دسترسی ایران می‌تواند از اهمیت مسائل منطقه کاسته باشد. این امر ممکن است برخلاف گذشته موجب کاهش مخالفت امثال عربستان و رژیم اسرائیل با تحقق توافقی بین ایران و آمریکا نیز بشود. محافل عبری و عربی در گذشته مدعی بودند که لغو تحریم‌ها به ایران امکان بیشتری برای حمایت از متحدان منطقه‌ای خود می‌دهد. آنها در آمریکا و اروپا و در سازمان ملل علیه آنچه «میلیشیای مسلح» در کشورهای عربی می‌نامیدند، همسو و فعال بودند. برنامه موشکی ایران نیز می‌تواند مشکل بزرگی نباشد و مقاومتی در برابر مخالفت بحق ایران با هرگونه معامله‌ای در این مورد صورت نگیرد. در شرایط جدید حداقل به نظر می‌رسد که برخلاف گذشته محافل عربی با توافقی بین ایران

و آمریکا مخالف نباشند. هدف اصلی آنها اجتناب از ترکش‌های احتمالی یک برخورد نظامی است.

<div><div>سه‌شنبه ۱۶ بهمن ۱۴۰۳</div></div>
<div><div>۵ شعبان ۱۴۴۶</div></div>
<div><div>۴ فوریه ۲۰۲۵</div></div>
<div><div>سال بیست‌ویکم</div></div>
<div><div>شماره ۵۰۴۲</div></div>
<div><div>۲۰ هزار تومان</div></div>
<div><div>۱۲ صفحه</div></div>

روزنامه

ولادت امام زین‌العابدین ^(ع) را تبریک می‌گوییم

قوای سه‌گانه در نشست «همدلی برای ایران»، راه‌های مشارکت مردم در گشایش اقتصادی و رفع چالش‌های دیپلماسی را بررسی کردند

سه قوه و یک وفاق

وحیده کریمی؛ روز گذشته نشست مشترک سران قوا و جمعی از مسئولان سه قوه به میزبانی نهاد ریاست‌جمهوری برگزار شد و سران قوا با بیان اینکه همه ارکان نظام با یکدیگر وحدت و همدلی دارند، تأکید کردند «سه قوه باید برای حل مشکلات مردم با یکدیگر وفاق و همدلی داشته باشند تا هر چه سریع‌تر بتوانند مشکلات را حل کنند». فصل مشترک سخنان سران قوا، یافتن راهکاری برای برون‌رفت از چالش‌های فراگیر چند سال اخیر ایران و فاصله‌گرفتن از حاشیه‌سازی‌ها، شنیدن صدای مردم و عبور از اختلاف‌نظرها بود. محسنی‌ازای در ریشه‌یابی تداوم مشکلات معتقد بود: «در اجرای برنامه‌های توسعه توفیق زیادی نداشته‌ایم و دلیل اصلی این امر آن است که درباره مسائل کشور نتوانسته‌ایم به یک اشتراک نظر دست پیدا

ظهور دوباره رئیس‌جمهور تندرو آمریکا، اقتصاد تحریم‌زده ایران را به چه سرنوشتی دچار می‌کند؟

آشوب ترامپ

صفحه ۴

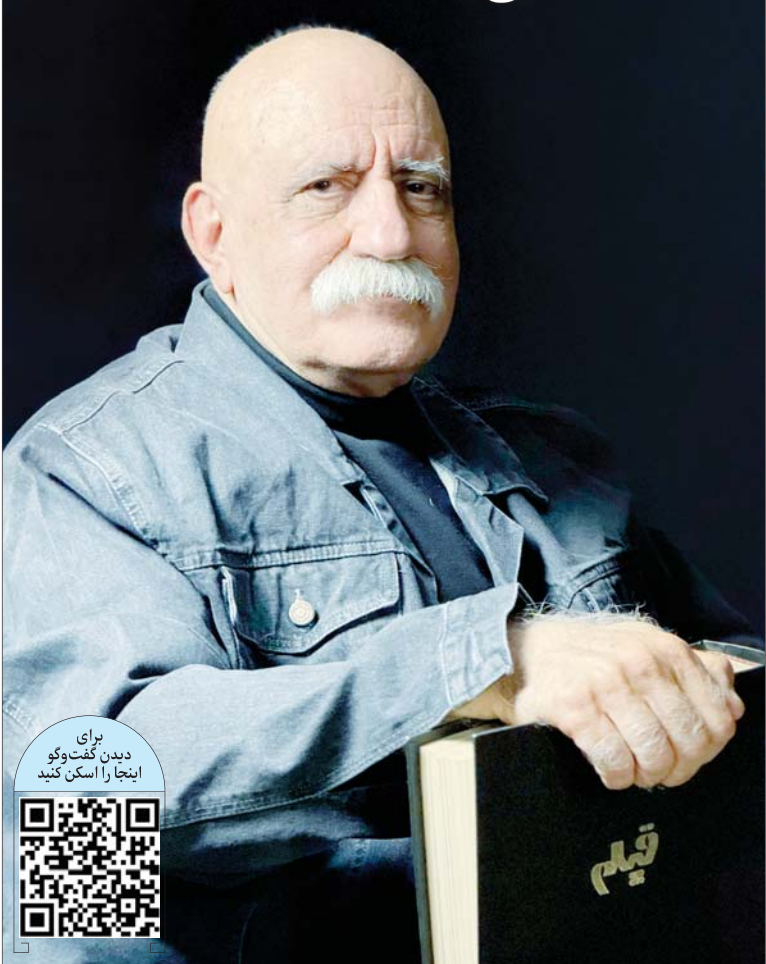
سخنگوی وزارت خارجه:

چراغی از سمت آمریکا مشاهده نکرده‌ایم

۳

گفت‌وگوی محمدرضایزدان پرست با هوشنگ گل‌مکانی از خاطراتی که دلمشغولی‌های ماندگاری را برای جادوی صحنه ساخته‌اند

گلمکانی، سینما و دیگران

برای دیدن گفت‌وگو اینجا را اسکن کنید

این گفت‌وگو را در صفحه ۶ بخوانید.عکس: آرش لاجورد، شرق

برگزیده‌ها

«شرق» مسئله مهاجرت جوانان از کلان‌شهرها به روستاهای جنوب کشور را بررسی می‌کند

کوچ به مقصد آرامش

۱۰

گزارش حقوقی «شرق» از طرح مبارزه با قاچاق انسان و اعضای بدن که در مجلس شورای اسلامی در مرحله رسیدگی است

طرحی برای مبارزه با قاچاق انسان و مهاجران

۸

تعل وزیر آموزش و پرورش در تصمیم رئیس‌جمهور

گاندوسازان به کانون پرورش فکری رفتند

۱۲

آیا آماری از آثار هنری موجود در هتل‌های دولتی و سرنوشت آنها وجود دارد؟

کسی از هتل‌های دولتی خبر ندارد

۱۱

رئیس‌جمهور پاناما می‌گوید تفاهم‌نامه مهم با چین را تمدید نخواهد کرد

پیروزی روبیو در پاناما

۵

یادداشت

تله «محرومیت‌زدایی» در توسعه مناطق محروم

امیرثامنی

انقلاب که پیروز شد، یکی از اصلی‌ترین و جذاب‌ترین وعده‌های مطرح‌شده، محرومیت‌زدایی از اقصی نقاط کشور و زدودن چهره کربه فقر از حاشیه کلان‌شهرها، شهرهای کوچک و روستاهای کشور بود.

با پایان جنگ و آغاز دوره سازندگی، این مهم بیش‌ازپیش مورد توجه قرار گرفت و اعتبارات زیادی با فشار نمایندگان مجلس در این حدود چهار دهه صرف رساندن آب، برق، گاز و مخابرات و جاده‌ها به دورافتاده‌ترین شهرها و روستاهای کشور شد. بنابراین براساس برخی مطالعات انجام‌شده، ایران در زمره ۱۰ کشوری قرار گرفته که توانسته در چند دهه اخیر زیرساخت‌های زیادی را برای عمران و آبادانی مناطق روستایی کشور فراهم کند. پوشش ۹۹درصدی برق، ۹۵درصدی آب لوله‌کشی،

۸۵درصدی گاز، ۹۰درصدی راه‌ها ... و ازجمله شاخص‌های مؤید این واقعیت است.

۹ صفحه ادامه‌دار

خانواده محترم قادرپناه و امیرمظاهری

مصیبت درگذشت

بانو شهناز قادرپناه

راصمیمانه تسلیت می‌گوییم. از خداوند

سبحان برای آن مرحومه غفران و برای شما و

سایر بازماندگان صبر آرزومندیم.

روزنامه شرق، چاپ صمیم

یادداشت

آیا کاراز دست دولت دررفته است؟

حسین حقگو

کارشناس اقتصادی

دارند که قانونا مجاز به سیاست‌گذاری کلان در امور واحد هستند. در چنین محیطی برای سدکردن راه اجرای سیاست‌ها به‌راحتی می‌توان یک سازمان دولتی را علیه سازمان دیگر برانگیخت... و از به فرجام رسیدن اقدامات جلوگیری کرد و البته نمی‌توان هیچ سازمان یا شورایی را نیز مسئول شکست سیاست‌ها و برنامه‌های دولت دانست» (برنامه‌ریزی در ایران- مک لئود). معضله که دقیقا هم امروز نیز وجود دارد و از آن با عنوان «تودرتویی نهادها» یا «برآکندگی قدرت قانون‌گذاری» ... نام برده می‌شود و مثلا لایوح FATF را سال‌هاست بین مراکز مختلف از دولت و مجلس و شورای نگهبان و مجمع تشخیص مصلحت ... سرگردان و در حال دست‌به‌دست شدن نگه داشته است ...

۲- از منظر اقتصادی مهم‌ترین کارکرد دستگاه بوروکراتیک کشور، از یک‌سو کنترل توزیع انرژی و تسهیلات و سایر منابع ارزان‌قیمت و ایجاد محیط انحصاری و نیمه‌انحصاری در خدمت گروهی از همان تولیدکنندگان و دهک‌بندی جامعه و توزیع انواع یارانه‌ها و کالاب‌گها و... بین مردم است. در این بازی، گروه‌های قدرتمند از ذی‌نفعان بزرگی شکل گرفته و صاحب قدرت اقتصادی و سیاسی شده‌اند که منابع هرگونه تغییر شرایط موجود به نفع تحولات مثبت در آینده از طریق یک سازوکار بوروکراتیک در خدمت خیر عمومی می‌شوند. با روی کار آمدن رئیس‌جمهور جدید آمریکا و احتمال افزایش فشارها و کاهش درآمدهای ارزی و ریالی دولت، بیشترین فشار به بوروکراسی دولتی وارد خواهد شد که باید در چارچوب بازی یادشده، تأمین و توزیع انواع منابع، کالاها و خدمات و

خبر

مصطفی معین: بیش از ۸۰ درصد افراد جامعه نسبت به یکدیگر بی‌اعتمادند

کشور اعم از دولتی، خصوصی و نهادهای عمومی شکل بگیرد. معین تأکید کرد: طی دهه‌های گذشته، جامعه مدنی در کشورهای توسعه‌یافته با تمرکز فعالیت‌های خود در حوزه‌های مختلف اخلاق، آموزش، علم و تکنولوژی، فرهنگ، اجتماع و اقتصاد، نقش مؤثری را در نظامات تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری جوامع خود و پیشبرد برنامه‌های توسعه متوازن و پایدار داشته‌اند. از نظر من، سازمان‌های غیردولتی و انجمن‌های علمی حوزه‌های اخلاق، جامعه‌شناسی، اقتصاد، توسعه و سایر زمینه‌های علمی مرتبط، در یک همکاری و رویکرد بین‌رشته‌ای، می‌توانند به عنوان نیروی محرکه‌ای برای حل بحران‌ها عمل کنند.

این نهادها نتنها با ارائه راه‌حل‌های عملی، بلکه با تغییر نگرش‌ها و تقویت «وجدان جمعی» می‌توانند زمینه‌ساز تحولی پایدار در ابعاد مختلف کشور و عبوردادن جامعه ایران از بحران‌های درهم‌تنیده کنونی باشند. رئیس انجمن ایرانی اخلاق در علوم و فناوری در ادامه امکان ایفای نقش بیشتر انجمن ایرانی اخلاق در علوم و فناوری و سایر نهادهای مدنی در کمک به رفع بحران در حوزه‌های مختلف اخلاق، آموزش، علم و فناوری، فرهنگ، اجتماع و اقتصاد را مورد بحث قرار داد و گفت...

۹ صفحه ادامه‌دار